

Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αθήνα, 2020

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4
Νηπιαγωγείο και Α΄ τάξη Δημοτικού	5
1ο Εργαστήριο	5
2ο Εργαστήριο.....	6
3ο Εργαστήριο.....	7
4ο Εργαστήριο.....	7
5ο Εργαστήριο.....	8
6ο Εργαστήριο.....	8
7ο Εργαστήριο.....	9
8ο Εργαστήριο.....	9
9ο Εργαστήριο.....	9
10ο Εργαστήριο.....	10
Β΄, Γ΄ και Δ΄ τάξεις Δημοτικού	11
1ο Εργαστήριο.....	11
2ο Εργαστήριο.....	12
3ο Εργαστήριο.....	13
4ο Εργαστήριο.....	13
5ο Εργαστήριο.....	14
6ο Εργαστήριο.....	15
7ο Εργαστήριο.....	15
8ο Εργαστήριο.....	15
9ο Εργαστήριο.....	16
10ο Εργαστήριο.....	17
Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξεις Δημοτικού	18
1ο Εργαστήριο.....	18
2ο Εργαστήριο.....	18
«Ανακαλύπτοντας τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού».....	19
3ο Εργαστήριο.....	19
4ο Εργαστήριο.....	19
5ο Εργαστήριο.....	20
6ο Εργαστήριο.....	20

7ο Εργαστήριο.....	20
8ο Εργαστήριο.....	21
9ο Εργαστήριο.....	21
10ο Εργαστήριο.....	21

Εισαγωγή

Σε συνέχεια της υποβολής του εκπαιδευτικού προγράμματος «Νοιάζομαι και Δρω» στην «Πλατφόρμα 21», προς αξιοποίηση κατά την ένταξη της διδασκαλίας του εθελοντισμού ως νέας θεματικής στο σχολείο, και κατόπιν σχετικής οδηγίας του ΙΕΠ, προτείνεται το θεματικό περιεχόμενο για 10 εργαστήρια για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ομαδοποιημένα ως εξής:

- νηπιαγωγείο και α΄ δημοτικού
- β΄, γ΄ και δ΄ δημοτικού
- ε΄ και στ΄ δημοτικού.

Καθώς το εκπαιδευτικό υλικό του «Νοιάζομαι και Δρω» περιλαμβάνει εναλλακτικές δραστηριότητες που μπορούν να αξιοποιούνται για τον ίδιο σκοπό, και παράλληλα οι τομείς ανάπτυξης εθελοντικών πρωτοβουλιών είναι ποικίλοι (π.χ. υποστήριξη ευπαθών ομάδων, βοήθεια στο συνάνθρωπο, προστασία των ζώων, φροντίδα του περιβάλλοντος, βελτίωση της ζωής στην κοινότητα κ.ά.), το κοινό περιεχόμενο που προτείνεται ανά 2 ή 3 τάξεις μπορεί να προσαρμόζεται ώστε να αποφεύγεται η επαναληπτικότητα.

Το προτεινόμενο πρόγραμμα υλοποιείται εντός σχολικού τριμήνου ή τετραμήνου. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες που θα αναπτύξουν οι μαθητές/-τριες ανά τάξη και ανά εργαστήριο, είναι ενδεικτικές.

Για τις περιγραφές των εργαστηρίων γίνεται παραπομπή στα κάτωθι τεύχη του Νοιάζομαι και Δρω:

- 1^ο Τεύχος: [Οδηγός για τον εκπαιδευτικό](#)
- 2^ο Τεύχος: [Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό](#)
- 3^ο Τεύχος: [Βιβλίο για τον μαθητή](#)
- 4^ο Τεύχος: [Νοιάζομαι και Δρω με την Οικογένεια – Οδηγός για τον εκπαιδευτικό](#)
- 5^ο Τεύχος: [Νοιάζομαι και Δρω – Οδηγός για την οικογένεια](#)

Νηπιαγωγείο και Α΄ τάξη Δημοτικού

Οι δραστηριότητες των εργαστηρίων έχουν κυρίως εισαγωγικό χαρακτήρα και καλλιέργειας έθους εθελοντισμού. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσαρμόζει τις δραστηριότητες στην ηλικία και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών του και να αξιοποιεί τις εικόνες που περιλαμβάνονται στα 3 βιβλία του *Νοιάζομαι και Δρω*.

1 ^ο Εργαστήριο	
Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού	
1^η ώρα	<p>Επιλογή από τον εκπαιδευτικό 1-2 δραστηριοτήτων ομαδικότητας και συνεργασίας (<i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 15-20)¹, ανάλογα με την ηλικία των μαθητών.</p> <p>Συζήτηση με τους μαθητές για τα σημαντικά σημεία αυτών των δραστηριοτήτων (τι χρειάστηκε να κάνουν για να τις πραγματοποιήσουν, μπορούσαν να τις πραγματοποιήσουν χωρίς τη συνεργασία των άλλων κοκ), ώστε να αναδειχθούν οι έννοιες της ομαδικότητας και της συνεργασίας.</p> <p>Προτείνεται σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, να υπάρχει χαρτί του μέτρου σε τοίχο της τάξης, όπου σταδιακά οι μαθητές να καταγράφουν χαρακτηριστικά του εθελοντισμού, της αλληλεγγύης και της κοινωνικής προσφοράς, καθώς και τις δράσεις τους.</p> <p>Βλ. σχετικά «Χάρτης Εθελοντισμού και Αλληλεγγύης της τάξης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 26.</p>
2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>«Βάλε τις δικές σου λεζάντες» Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 30-31. Οι μαθητές βλέπουν και άλλες φωτογραφίες με εθελοντικές δράσεις από τη φωτοθήκη του <i>Νοιάζομαι και Δρω</i>, στο https://noiazomaikaidrw.gr/fotothiki/ και συζητούν για το περιεχόμενό τους.</p> <p>Με αφορμή τις φωτογραφίες αυτές ακολουθεί παραλλαγή της δραστηριότητας «Αναπαριστώντας», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 64.</p>

¹ Δραστηριότητες από την ενότητα «Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη» του βιβλίου *Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό* μπορεί να αξιοποιήσει ο εκπαιδευτικός σε κάθε στάδιο του προγράμματος, εισάγοντας στα επί μέρους εργαστήρια.

	<p>Μετά από συζήτηση, καταγράφονται στο χαρτί του μέτρου τα χαρακτηριστικά στοιχεία αυτών των φωτογραφιών. Ενδεικτικές ερωτήσεις: σε τι μοιάζουν αυτές οι φωτογραφίες; Γιατί νομίζετε ότι οι άνθρωποι (οι εικονιζόμενοι) κάνουν (περιγραφή της πράξης, π.χ. σβήνουν τη φωτιά, ταΐζουν τον σκύλο), υπάρχει ανάγκη; Πώς το σκέφτηκαν αν το κάνουν;</p> <p>Υποστηρικτικά «Εθελοντισμός και αξίες», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 22 -23. Προτείνεται ο εκπαιδευτικός να αφηγηθεί απλοποιημένες τις ιστορίες της σελ. 23.</p> <p>Στόχος η ανάδειξη των χαρακτηριστικών του εθελοντισμού.</p> <p>Συζητούν τον ορισμό του εθελοντισμού για παιδιά, Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 14 -15.</p> <p>Συνδέουν τη λέξη εθελοντισμός με το ρήμα θέλω.</p>
--	---

2ο Εργαστήριο

Ο εθελοντισμός, ο εθελοντής και τα χαρακτηριστικά τους

<p>1^η ώρα</p>	<p>Συζητούν τον ορισμό του εθελοντισμού για παιδιά, <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 14 -15, σε συνδυασμό με τις προηγούμενες καταγραφές τους στο χαρτί του μέτρου.</p> <p>Συνδέουν τη λέξη εθελοντισμός με το ρήμα θέλω.</p> <p>Τα παιδιά δηλώνουν τι θα ήθελαν να κάνουν για τους άλλους και το καταγράφουν.</p>
---------------------------------	--

<p>2^η ώρα και 3^η ώρα</p>	<p>«Τι μου αρέσει να κάνω, τι με δυσκολεύει», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 30. Η δραστηριότητα γίνεται προφορικά, με καταγραφή από τον εκπαιδευτικό.</p> <p>Σκοπός είναι να αντιληφθούν ότι ο εθελοντισμός μπορεί σχετίζεται με τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντα κάθε ανθρώπου.</p> <p>Παραλλαγή της δραστηριότητας «Τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 38-39. Η δραστηριότητα γίνεται προφορικά σε συνδυασμό με ζωγραφιές του κάθε παιδιού στην ατομική του καρτέλα (σ. 39). Κάθε παιδί έτσι αποκτά την κάρτα του υποψήφιου εθελοντή. Όσα παιδιά έχουν κατακτήσει τον γραπτό λόγο συμπληρώνουν και με φράσεις. Προτείνεται ο εκπαιδευτικός να συμπληρώσει αυτά που δηλώνει το κάθε παιδί στην καρτέλα του. Κατά την κρίση του εκπαιδευτικού μπορούν να αφαιρεθούν οι ερωτήσεις 4 και 6.</p>
---	--

<p>3ο Εργαστήριο Ο εθελοντισμός, ο εθελοντής και τα χαρακτηριστικά τους</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>Οι μαθητές συζητούν από το <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i> τη δραστηριότητα «Έχεις ωφεληθεί από τη δράση κάποιου εθελοντή;» σελ. 24.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός τους διαβάζει το Β από τη δραστηριότητα «Είναι η πράξη που μετρά», δείχνοντας παράλληλα την εικόνα, <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 48.</p> <p>Συζητούν με αφορμή τις 2 δραστηριότητες. Ζωγραφίζουν το όφελος που έχουν από μια πράξη κάποιου άλλου, όπως αυτή την σελ. 48B.</p>
<p>3^η ώρα</p>	<p>«Μια αφίσα για το σχολείο», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 40.</p>

<p>4ο Εργαστήριο Ανθρώπινα δικαιώματα και εθελοντισμός</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>«Αναπαριστώντας», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 64.</p> <p>Παραλλαγή της δραστηριότητας από τη σελ. 69 του <i>Βιβλίου για τον μαθητή</i>: συζήτηση με αφορμή τις φωτογραφίες για το δίκαιο και το άδικο και ποιες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα παιδιά.</p>

	Ο εκπαιδευτικός μιλά για την έννοια του δικαιώματος.
3^η ώρα	<i>Δραστηριότητα «Το δέντρο της τάξης μου», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 41.</i>

5ο Εργαστήριο Δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης και φορείς της κοινωνίας των πολιτών	
1^η ώρα	<p>Οι μαθητές συζητούν και συμπληρώνουν ομαδικά τις δραστηριότητες των σελ. 24, 25 και 26 από το Βιβλίο για τον μαθητή.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει μία-μία δραστηριότητα και καταγράφει το αποτέλεσμα της συζήτησης.</p> <p>Προτείνεται να στείλουν επιστολή σε έναν από τους φορείς με τις προτάσεις τους.</p>
2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>Τομείς δράσης φορέων αλληλεγγύης και εθελοντισμού, καταγραφή που θα προκύψει από τον συνδυασμό της δραστηριότητας «Γνωρίζοντας ένα φορέα» με τις εμπειρίες των μαθητών και παραδείγματα φορέων (ενδεικτικά στο <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 67-74 και 76.</p> <p>Σημείωση: Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει φωτογραφίες αντί των κειμένων που θα αντλήσει από τη φωτοθήκη του <i>Noiazomai kai Drw</i>, στο https://noiazomaikaidrw.gr/fotothiki/</p> <p>Επιλέγει παραδείγματα από διαφορετικούς τομείς εθελοντισμού και αλληλεγγύης, ώστε τα παιδιά να κατανοήσουν την έκταση των δράσεων.</p>

6ο Εργαστήριο Σχέδιο Δράσης (Προετοιμασία- Σχεδιασμός βάσει πραγματικών αναγκών)	
1^η ώρα, 2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>Τα στάδια ενός προγράμματος εθελοντισμού</p> <p><i>Οδηγός για τον εκπαιδευτικό (1^ο τεύχος)</i>, σελ. 58. «Ξεκινάμε από τη γειτονιά», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 114-115.</p>

	<p>Απόφαση των μαθητών για δράση που θα πραγματοποιηθεί. «Ιδέες», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 116.</p> <p>Σημείωση: Αν ο εκπαιδευτικός κρίνει σκόπιμο, η τάξη κάνει μια σύντομη περιήγηση στη γειτονιά του σχολείου με καταγραφή προβλημάτων.</p>
--	--

7ο Εργαστήριο

Υλοποίηση δράσης

1^η ώρα, 2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>Αν η δράση αφορά χώρο εκτός σχολείου, προβλέπεται μετακίνηση.</p> <p>Η τάξη υλοποιεί την εθελοντική δράση που έχει σχεδιάσει. Μπορεί να ζητηθεί η συμβολή γονέων ή μαθητών άλλων τάξεων.</p>
---	---

8ο Εργαστήριο

Δραστηριότητες εμπάθυνας

1^η ώρα και 2^η ώρα	<p>«Τι θα έκανες αν...», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 96. Στόχος η κατανόηση των διαφορετικών οπτικών γύρω από θέματα που απασχολούν την κοινότητα και διαμόρφωση στάσης μέσα από επιχειρήματα.</p>
3^η ώρα	<p>«Γνωρίζοντας μια Τράπεζα Χρόνου», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 78. Απλοποιημένη εκδοχή.</p> <p>Σε συνδυασμό με «Τα χέρια» (εικόνα), <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 36</p> <p>Στόχος οι μαθητές να κατανοήσουν ότι η κοινωνική προσφορά μπορεί να γίνει από κάθε άνθρωπο αλλά και πόσο σημαντική είναι η συμβολή όλων.</p>

9ο Εργαστήριο

Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, σχεδιασμός μιας εκστρατείας (καμπάνιας)

1^η ώρα, 2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>«Ένα πάρκο στη γειτονιά», <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 58-60 και παραλλαγή της δραστηριότητας «Σκέψου μια δραστηριότητα εθελοντισμού και αλληλεγγύης και κάνε μια σύντομη περιγραφή της [...] σχεδιάζοντας κόμικς, <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 76.</p>
---	--

	<p>Το κόμικ (ή η ζωγραφιά για τα μικρότερα παιδιά) θα πρέπει να έχει χαρακτήρα ευαισθητοποίησης των οικογενειών των μαθητών σε θέμα εθελοντισμού.</p> <p>Επικουρικά, για την κατανόηση του σχεδιασμού μιας καμπάνιας: «Μια καμπάνια ενημέρωσης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 106-107. «Σχεδιάζουμε μια καμπάνια προβολής/ενημέρωσης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 117.</p> <p>Οι μαθητές, έχοντας εργασθεί με 2 τρόπους ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού, συζητούν πώς θα μπορούσαν αν οργανώσουν μια εκστρατεία, επιλέγουν θέμα και δρουν.</p> <p>«Μια αφίσα» [για την καμπάνια] <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 99.</p>
--	--

<p>10ο Εργαστήριο Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές της κοινωνίας των πολιτών II</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>Η δράση απαιτεί μετακίνηση.</p> <p>Επίσκεψη σε φορέα που ασκεί δράσεις εθελοντισμού. Συζήτηση με εθελοντές.</p> <p>Εναλλακτικά 1: Πρόσκληση των εθελοντών στο σχολείο, συνέντευξη από τους μαθητές με σκοπό να γνωρίσουν τις δράσεις τους και τα κίνητρα που είχαν για να γίνουν εθελοντές.</p> <p>Επικουρικά για την καθοδήγηση από τον εκπαιδευτικό, «απαντώντας σε ερωτήσεις για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 102.</p>
<p>3^η ώρα</p>	<p>Παρουσίαση του φορέα στους γονείς ή σε μαθητές άλλης τάξης.</p> <p>Επικουρικά για την καθοδήγηση από τον εκπαιδευτικό, «Παρουσιάζοντας έναν φορέα», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 102.</p>

Β΄, Γ΄ και Δ΄ τάξεις Δημοτικού

<p>1ο Εργαστήριο</p> <p>Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού</p>	
<p>1^η ώρα</p>	<p>Επιλογή από τον εκπαιδευτικό 1-2 δραστηριοτήτων ομαδικότητας και συνεργασίας (<i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 15-20</i>)², ανάλογα με την ηλικία των μαθητών.</p> <p>Συζήτηση με τους μαθητές για τα σημαντικά σημεία αυτών των δραστηριοτήτων (τι χρειάστηκε να κάνουν για να τις πραγματοποιήσουν, μπορούσαν να τις πραγματοποιήσουν χωρίς τη συνεργασία των άλλων κοκ), ώστε να αναδειχθούν οι έννοιες της ομαδικότητας και της συνεργασίας.</p> <p>Προτείνεται σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, να υπάρχει χαρτί του μέτρου σε τοίχο της τάξης, όπου σταδιακά οι μαθητές να καταγράφουν χαρακτηριστικά του εθελοντισμού, της αλληλεγγύης και της κοινωνικής προσφοράς. Βλ.. σχετικά «Χάρτης Εθελοντισμού και Αλληλεγγύης της τάξης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 26.</i></p>

² Δραστηριότητες από την ενότητα «Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη» του βιβλίου *Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό* μπορεί να αξιοποιηθεί ο εκπαιδευτικός σε κάθε στάδιο του προγράμματος, εισάγοντας στα επί μέρους εργαστήρια.

<p>2^η ώρα και 3^η ώρα</p>	<p>«Εθελοντισμός και αξίες», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 22 -23. Στόχος η ανάδειξη των χαρακτηριστικών του εθελοντισμού.</p> <p>Συζητούν τον ορισμό του εθελοντισμού για παιδιά, Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 14 -15.</p> <p>«Βάλε τις δικές σου λεζάντες» <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 30-31. Οι μαθητές βλέπουν και άλλες φωτογραφίες με εθελοντικές δράσεις από τη φωτοθήκη του <i>Νοιάζομαι και Δρω</i>, στο https://noiazomaikaidrw.gr/fotothiki/ και συζητούν για το περιεχόμενό τους.</p> <p>Με αφορμή τις φωτογραφίες αυτές ακολουθεί παραλλαγή της δραστηριότητας «Αναπαριστώντας», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 64.</p> <p>Σημείωση: Με τους μαθητές της Β΄ τάξης προτείνεται η δραστηριότητα «Βάλε τις δικές σου λεζάντες» σε συνδυασμό με φωτογραφίες της φωτοθήκης να είναι η αρχική αυτού του 2ωρου.</p> <p>Προαιρετικά, αν ο χρόνος το επιτρέπει, οι μαθητές συμπληρώνουν και συζητούν από το <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i> τη δραστηριότητα της σελ. 16, α-γ.</p>
---	--

<p>2ο Εργαστήριο Ο εθελοντισμός, ο εθελοντής και τα χαρακτηριστικά τους</p>	
<p>1^η ώρα</p>	<p>«Τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 38-39.</p>
<p>2^η ώρα και 3^η ώρα</p>	<p>«Μια αφίσα για το σχολείο», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 40.</p> <p>«Ανακαλύπτοντας τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού» <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> σελ. 46-50.</p> <p>Προαιρετικά, αν ο χρόνος το επιτρέπει: Οι μαθητές συζητούν τις δραστηριότητες των σελίδων 26-29 (ή επιλογή μιας από αυτές) από το <i>Βιβλίο του μαθητή</i>.</p>

<p>3ο Εργαστήριο</p> <p>Ο εθελοντισμός, ο εθελοντής και τα χαρακτηριστικά τους</p> <p>Ανθρώπινα δικαιώματα και εθελοντισμός</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>Οι μαθητές συμπληρώνουν και συζητούν από το Βιβλίο για τον μαθητή τη δραστηριότητα «Έχεις ωφεληθεί από τη δράση κάποιου εθελοντή;» σελ. 24.</p> <p>Διαβάζουν το Β από τη δραστηριότητα «Είναι η πράξη που μετρά», Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 48.</p> <p>Οι μαθητές συμπληρώνουν και συζητούν τις δραστηριότητες των σελ. 24 και 25 από το Βιβλίο για τον μαθητή.</p> <p>Δραστηριότητα «Το δέντρο της τάξης μου», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 41.</p>
<p>3^η ώρα</p>	<p>«Αναπαριστώντας», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 64.</p> <p>Παραλλαγή της δραστηριότητας από τη σελ. 69 του Βιβλίου για τον μαθητή: συζήτηση με αφορμή τις φωτογραφίες για το δίκαιο και το άδικο και ποιες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναλάβουν τα παιδιά.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός μιλά για την έννοια του δικαιώματος.</p>

<p>4ο Εργαστήριο</p> <p>Αλληλεγγύη, προσεγγίζοντας την έννοια Φιλανθρωπία</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>Αλληλεγγύη: «Θα μπορούσε να μου συμβεί», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 64 (σύντομη εισαγωγική δραστηριότητα).</p> <p>«Τα χαρακτηριστικά της Αλληλεγγύης», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 52-54 και Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 36 και 37^α. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει, αντί του άρθρου «Η αλληλεγγύη που έσωσε ένα μικρό παιδί» της σελ. 54, άλλη δράση αλληλεγγύης από τις σελ. 55-60.</p>

	<p>Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας και την καταγραφή των χαρακτηριστικών της αλληλεγγύης, διαβάζουν τον ορισμό για παιδιά στη σελ. 35 του <i>Βιβλίου για τον μαθητή</i>.</p>
3^η ώρα	<p>Φιλανθρωπία</p> <p>Ανάγνωση και συζήτηση των κοινών χαρακτηριστικών των περιπτώσεων των σελ. 53B και 54 από το <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>.</p> <p>Ετυμολογία της λέξης και συζήτηση του ορισμού για παιδιά, <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 51.</p> <p>«Φιλανθρωπία και Εθελοντισμός», <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 55. Προτείνεται η δραστηριότητα να γίνει ομαδικά, προφορικά.</p> <p>Επιπλέον, για τη διάκριση των εννοιών Για τις Γ' και Δ' τάξεις: «Κοινωνικό Παντοπωλείο» <i>Βιβλίο του μαθητή</i>, σελ. 64-65.</p>

<p>5ο Εργαστήριο</p> <p>Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες της κοινωνίας των πολιτών</p>	
1^η ώρα, 2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>Τομείς δράσης φορέων αλληλεγγύης και εθελοντισμού, καταγραφή που θα προκύψει από τον συνδυασμό της δραστηριότητας «Γνωρίζοντας ένα φορέα» με τις εμπειρίες των μαθητών και παραδείγματα φορέων (ενδεικτικά στο <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 67-74 και 76).</p> <p>Σημείωση: Ο εκπαιδευτικός, ειδικά για τις μικρότερες ηλικίες, μπορεί να αξιοποιήσει φωτογραφίες αντί των κειμένων που θα αντλήσει από τη φωτοθήκη του <i>Νοιάζομαι και Δρω</i>, στο https://noiazomaikaidrw.gr/fotothiki/</p> <p>«Ο χάρτης της γειτονιάς μου»: αποτυπώνουμε, επιλέγουμε, υποστηρίζουμε, δραστηριότητες Α' έως Δ' και ΣΤ'. <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 112-113.</p> <p>Σημείωση: Ο χάρτης γίνεται σε αδρές γραμμές. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να έχουν προηγουμένως συζητήσει και εντοπίσει με την οικογένειά τους την λειτουργία τέτοιων φορέων και δομών στη γειτονιά.</p>

<p>6ο Εργαστήριο</p> <p>Σχέδιο Δράσης (Προετοιμασία- Σχεδιασμός βάσει πραγματικών αναγκών)</p>	
<p>1^η ώρα, 2^η ώρα και 3^η ώρα</p>	<p>Τα στάδια ενός προγράμματος εθελοντισμού</p> <p><i>Οδηγός για τον εκπαιδευτικό (1^ο τεύχος), σελ. 58. «Ξεκινάμε από τη γειτονιά», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 114-115.</i></p> <p>Απόφαση των μαθητών για δράση που θα πραγματοποιηθεί. <i>Ιδέες, Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 116.</i></p> <p>Σημείωση: Αν ο εκπαιδευτικός κρίνει σκόπιμο, η τάξη κάνει μια σύντομη περιήγηση στη γειτονιά του σχολείου με καταγραφή προβλημάτων.</p>
<p>7ο Εργαστήριο</p> <p>Υλοποίηση δράσης</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>Αν η δράση αφορά χώρο εκτός σχολείου, προβλέπεται μετακίνηση.</p> <p>Η τάξη υλοποιεί την εθελοντική δράση που έχει σχεδιάσει. Μπορεί να ζητηθεί η συμβολή γονέων ή μαθητών άλλων τάξεων.</p>
<p>8ο Εργαστήριο</p> <p>Δραστηριότητες εμπάθυνας</p>	
<p>1^η ώρα</p>	<p>«Τι θα έκανες αν...», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 96.</i> Στόχος η κατανόηση των διαφορετικών οπτικών γύρω από θέματα που απασχολούν την κοινότητα και διαμόρφωση στάσης μέσα από επιχειρήματα.</p>
<p>2^η ώρα</p>	<p>«Κανείς άνθρωπος δεν είναι μόνος του...», <i>Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 37.</i></p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν την μαθητική ταινία «Η ζωή μια ρόδα» (55^ο Δ.Σ. Πάτρας). Βλ. σχετικά <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 61.</i></p>

	Ακολουθεί συζήτηση με τον συνδυασμό των 2 αυτών δραστηριοτήτων.
3^η ώρα	«Γνωρίζοντας μια Τράπεζα Χρόνου», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 78. Στόχος οι μαθητές να κατανοήσουν ότι η κοινωνική προσφορά μπορεί να γίνει από κάθε άνθρωπο.

9ο Εργαστήριο	
Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, σχεδιασμός μιας εκστρατείας (καμπάνιας)	
1^η ώρα, 2^η ώρα και 3^η ώρα	<p>«Ένα πάρκο στη γειτονιά», <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 58-60. Παραλλαγή της δραστηριότητας «Σκέψου μια δραστηριότητα εθελοντισμού και αλληλεγγύης και κάνε μια σύντομη περιγραφή της [...] σχεδιάζοντας κόμικς, <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 76. Το κόμικ θα πρέπει να έχει χαρακτήρα ευαισθητοποίησης των οικογενειών των μαθητών σε θέμα εθελοντισμού.</p> <p>Για τη Δ' τάξη: «Παιδιά σε κίνηση», <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>, σελ. 74-75 «Μια δράση ευαισθητοποίησης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 92</p> <p>Επικουρικά, για την κατανόηση του σχεδιασμού μιας καμπάνιας: «Μια καμπάνια ενημέρωσης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 106-107. «Σχεδιάζουμε μια καμπάνια προβολής/ενημέρωσης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 117.</p> <p>Οι μαθητές, έχοντας εργασθεί με 2 τρόπους ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού, συζητούν πώς θα μπορούσαν αν οργανώσουν μια εκστρατεία, επιλέγουν θέμα και δρουν.</p> <p>«Μια αφίσα» [για την καμπάνια] <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 99.</p>

<p>10ο Εργαστήριο</p> <p>Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές της κοινωνίας των πολιτών II</p>	
<p>1^η ώρα και 2^η ώρα</p>	<p>Η δράση απαιτεί μετακίνηση.</p> <p>Επίσκεψη σε φορέα που ασκεί δράσεις εθελοντισμού. Συζήτηση με εθελοντές.</p> <p>Εναλλακτικά 1: Πρόσκληση των εθελοντών στο σχολείο, συνέντευξη από τους μαθητές με σκοπό να γνωρίσουν τις δράσεις τους και τα κίνητρα που είχαν για να γίνουν εθελοντές.</p> <p>Υποστηρικτικά, «απαντώντας σε ερωτήσεις για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 102.</p>
<p>3^η ώρα</p>	<p>«Τι μου αρέσει να κάνω, τι με δυσκολεύει», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 30.</p> <p>Σκοπός είναι να αντιληφθούν ότι ο εθελοντισμός μπορεί να ασκείται από κάθε ηλικία και κάθε άνθρωπο και να σχετίζεται με τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά του.</p>

Ε΄ και ΣΤ΄ Τάξεις Δημοτικού

<p>1ο Εργαστήριο</p> <p>Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού</p>	
<p>1^η ώρα</p>	<p>Επιλογή από τον εκπαιδευτικό μιας δραστηριότητας ομαδικότητας και συνεργασίας (<i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 15-20)³.</p> <p>Με αφορμή τη δραστηριότητα, ανάδειξη των εννοιών της ομαδικότητας και της συνεργασίας.</p> <p>Δραστηριότητα «Εθελοντισμός και αξίες», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 22 -23. Επιπλέον στόχος η σύνδεση των εθελοντικών δράσεων με τις παραπάνω έννοιες.</p>
<p>2^η ώρα</p>	<p>Διαβάζουν το Β από τη δραστηριότητα «Είναι η πράξη που μετρά», Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 48.</p> <p>Οι μαθητές συμπληρώνουν και συζητούν τις δραστηριότητες των σελ. 24 και 25 από το <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>.</p> <p>Προαιρετικά, αν ο χρόνος το επιτρέπει:</p> <p>Οι μαθητές συμπληρώνουν και συζητούν τη δραστηριότητα της σελ. 16, α-γ από το <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i>.</p>

<p>2ο Εργαστήριο</p> <p>Ο εθελοντισμός, ο εθελοντής και τα χαρακτηριστικά τους</p>	
<p>1^η ώρα</p>	<p>«Τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> σελ. 38-39.</p>

³ Δραστηριότητες από την ενότητα «Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη» του βιβλίου *Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό* μπορεί να αξιοποιηθεί ο εκπαιδευτικός σε κάθε στάδιο του προγράμματος, εισάγοντας στα επί μέρους εργαστήρια.

2^η ώρα	<p>«Ανακαλύπτοντας τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού» <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> σελ. 46-50.</p> <p>Προαιρετικά, αν ο χρόνος το επιτρέπει: Οι μαθητές συζητούν τις δραστηριότητες των σελίδων 26-29 (ή επιλογή μιας από αυτές) από το <i>Βιβλίο του μαθητή</i>.</p>
--------------------------	--

<p>3ο Εργαστήριο</p> <p>Ο εθελοντισμός, ο εθελοντής και τα χαρακτηριστικά τους. Ανθρώπινα δικαιώματα και εθελοντισμός</p>	
1^η ώρα	<p>Δραστηριότητα «Το δέντρο της τάξης μου», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 41.</p>
2^η ώρα	<p>Δραστηριότητα «Η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», <i>Βιβλίο Μαθητή</i>, σελ. 72, 73 και 77. Η δραστηριότητα υλοποιείται σε ομάδες και ακολουθεί συζήτηση.</p> <p>Προαιρετικά, αν ο χρόνος το επιτρέπει: Ο εκπαιδευτικός διαβάζει με τους μαθητές το ποίημα «Στους φίλους» του Μπόρχες, <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 26. Συζητούν πώς συνδέεται το ποίημα αυτό με τον εθελοντισμό.</p>

<p>4ο Εργαστήριο</p> <p>Αλληλεγγύη, προσεγγίζοντας την έννοια Αποσαφήνιση εννοιών</p>	
1^η ώρα	<p>Αλληλεγγύη: «Θα μπορούσε να μου συμβεί», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 64 (σύντομη εισαγωγική δραστηριότητα).</p> <p>«Τα χαρακτηριστικά της Αλληλεγγύης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i>, σελ. 52-54. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει, αντί του άρθρου «Η αλληλεγγύη που έσωσε ένα μικρό παιδί» της σελ. 54, άλλη δράση αλληλεγγύης από τις σελ. 55-60.</p> <p>Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας και την καταγραφή των χαρακτηριστικών της αλληλεγγύης, διαβάζουν τον ορισμό για παιδιά στη σελ. 35 του Βιβλίου για τον μαθητή.</p>

2 ^η ώρα	<p>Αποσαφήνιση εννοιών: Φιλανθρωπία – Δωρεά, Εθελοντισμός – Αλληλεγγύη, Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 82.</p> <p>Προαιρετικά, εφόσον υπάρχει χρόνος: «Αναπαριστώντας», Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 64.</p>
--------------------	--

<p>5ο Εργαστήριο</p> <p>Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες της κοινωνίας των πολιτών</p>	
1 ^η ώρα	<p>Τομείς δράσης φορέων αλληλεγγύης και εθελοντισμού, καταγραφή που θα προκύψει από τον συνδυασμό της δραστηριότητας «Γνωρίζοντας ένα φορέα» με τις εμπειρίες των μαθητών και παραδείγματα φορέων (ενδεικτικά στο Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 67-74 και 76.</p>
2 ^η ώρα	<p>«Ο χάρτης της γειτονιάς μου»: αποτυπώνουμε, επιλέγουμε, υποστηρίζουμε, δραστηριότητες Α΄ έως Δ΄ και ΣΤ΄. Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 112-113.</p>

<p>6ο Εργαστήριο</p> <p>Σχέδιο Δράσης (Προετοιμασία- Σχεδιασμός βάσει πραγματικών αναγκών)</p>	
1 ^η ώρα και 2 ^η ώρα	<p>Τα στάδια ενός προγράμματος εθελοντισμού</p> <p>Οδηγός για τον εκπαιδευτικό (1^ο τεύχος), σελ. 58. Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 114-115.</p> <p>Απόφαση των μαθητών για δράση που θα πραγματοποιηθεί. Ιδέες, Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό, σελ. 116.</p>

<p>7ο Εργαστήριο</p> <p>Υλοποίηση δράσης</p>	
1 ^η ώρα και 2 ^η ώρα	<p>Αν η δράση αφορά χώρο εκτός σχολείου, προβλέπεται μετακίνηση.</p> <p>Η τάξη υλοποιεί την εθελοντική δράση που έχει σχεδιάσει.</p>

8ο Εργαστήριο Δραστηριότητες εμπάθυνας	
1^η ώρα	«Τι θα έκανες αν...», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 96. Στόχος η κατανόηση των διαφορετικών οπτικών γύρω από θέματα που απασχολούν την κοινότητα και διαμόρφωση στάσης μέσα από επιχειρήματα.
2^η ώρα	«Γνωρίζοντας μια Τράπεζα Χρόνου», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 78. Στόχος οι μαθητές να κατανοήσουν ότι η κοινωνική προσφορά μπορεί να γίνει από κάθε άνθρωπο. «Κανείς άνθρωπος δεν είναι μόνος του...», <i>Βιβλίο για τον μαθητή</i> , σελ. 37.

9ο Εργαστήριο Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, σχεδιασμός μιας εκστρατείας (καμπάνιας)	
1^η ώρα και 2^η ώρα	«Ένα σύνθημα και μια εκστρατεία», Βιβλίο για τον μαθητή, σελ. 68-69. Εναλλακτικά «Παιδιά σε κίνηση», <i>Βιβλίο του μαθητή</i> , σελ. 74-75. «Μια δράση ευαισθητοποίησης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 92. Επικουρικά, για την κατανόηση του σχεδιασμού μιας καμπάνιας: «Μια καμπάνια ενημέρωσης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 106-107. «Σχεδιάζουμε μια καμπάνια προβολής/ενημέρωσης», <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 117. «Μια αφίσα» [για την καμπάνια] <i>Δραστηριότητες, ασκήσεις, τεχνικές για τον Εκπαιδευτικό</i> , σελ. 99.

10ο Εργαστήριο Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές της κοινωνίας των πολιτών II	
1^η ώρα και 2^η ώρα	Η δράση απαιτεί μετακίνηση. Επίσκεψη σε φορέα που ασκεί δράσεις εθελοντισμού. Συζήτηση με εθελοντές.

	<p>Εναλλακτικά 1: Πρόσκληση των εθελοντών στο σχολείο, συνέντευξη από τους μαθητές με σκοπό να γνωρίσουν τις δράσεις τους και τα κίνητρα που είχαν για να γίνουν εθελοντές.</p>
--	---